

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évi 170.— L., félévre 95.—
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 270.— L.

FOSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

A POLITIKA SZAVA.

A szatmári nagy gyűlés átor és őszinte szándékban kiáltotta világgá az erdélyi magyarság elkeseredését. Nagy remények összehátrólásából, becsületes akaratok meghiusulását, szent érdekek megcsufoltatásából csapott

magas lángra a magyarság fölindulása.

A szózatban főként az erdélyi viharzása jutott kifejezésre. De meg kell említenünk az okokat is, amelyek a magyarság nemzetgyűlését erélyesebb lépések megtételére, Népszövetséghez való csatlakozásra kényszerítették. Ezek az okok az Országos Magyar Párt elkeseredésének megfontolt és nyilvános fejtegetéséből következnek ki legvilágosabban. Gr. Bethlen György elnöki megnyitó beszédem a hangulat-keltés fő eszközeként, hanem az utóbbi évek történelmi események komoly, maradandó bírálataként hangzott a nagy gyűlés színe előtt. Szükségesnek tartjuk, hogy ennek a magas pontból szerkesztett összefoglalásnak a hatá-

tanulmányai minél szélesebb körben szétterjedjenek.

Azért a magyar politikának eme legilletébb szavát átadjuk olvasóink nagy nyíltságának.

— Utolsó nagygyűlésünkön alkotott szervezeti szabályzataink értelmében szervezkedésünk azóta további lendülettel haladt előre és annak örvendetes fejlődéséről számolhatok be.

— Hálás elismeréssel kell kiemelnem azt, hogy az 1928. évi országos parlamenti választások, valamint a folyó évben lefolyt közigazgatási választások megcáfolhatatlanul tanubizonyosságát nyújtották annak, hogy magyar népünk öntudatos felismeréssel, szoros egységben pártunk zászlója alá tömörülve, minő eredményeket képes felmutatni, tiszteletet és becsülést szerezve annak barátaink és ellenfeleink előtt egyaránt.

— Ez azonban senkit sem szabad hogy elbizakodásra indítsion, hanem még inkább arra kell, hogy serkentsen mindenkit, hogy a jövőben még nagyobb összetartással, felekezeti és társadalmi osztálykülönbségek félretételével haladjunk a megkezdett uton. A sikernek kicsinyt és nagyot, szegényt és gazdagot a közös munka súlyos er-

kölcsi és anyagi terheiben való részvállalásra, az áldozatkészségben még fokozottabb mértékben való nemes versengésre kell buzdítania.

Örömmel és hálával kell kiemelnünk azt, hogy a számtalan névtelen közkatonánk erőinek összefogása, lelkesítése terén előljáró hivatalo-

Dr. gróf Bethlen György,
 az Országos Magyar Párt elnöke.

raink derekasan teljesítették kötelességeiket. Védő szervezeteink vezetőségei, központi intézőbizottságunk, tisztikarunk, valamint elnökségünk tagjai, közöttük ügyvezető alelnökünk, a párt egyetemének méltó elismerésére tették magukat érdemesekké.

— Ez alkalommal fogadják mindnyájan az én köszönetemet is azért a támogatásért, amelyben részesítették és azért a bizalomért, amelyet nehéz tisztségem betöltésében irányomban tanultani szivesek voltak és amely által annak elviseelését számomra könnyebbé tették.

A gyulafehérvári határozatok meghazudtolása.

— Politikai közállapotaink és a romániai magyarság helyzete az utolsó két évben általában nem javultak. Voltak, akik várakozással tekintettek a nemzeti-parasztpárti kormányzás elé, azt remélték, hogy végre tíz év után nemcsak szavak és ígéretek, de tettek is fognak következni.

— Már az előző kormányok is számos alkalommal kijelentették, hogy a kisebbségi kérdés gyökeres rendezését elsőrendű államérdéknek tartják. Annál inkább várhattuk volna a Maniu Gyula kormányától e kérdésnek tágkörű és kielégítő módon való rendezését azon ismételt kijelentések után, melyeket e tárgyban a nemzeti parasztpárt ellenzékben létele alatt több ízben tett.

— Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy közel két éves kormányzás alatt csak az ígéretek újból való megismételését hallottuk, de azok tényleges valóra váltása elől különféle kifogásokkal tért ki.

— Különösen fájdalmas és súlyos számunkra az immár eltemetettnek tekinthető gyulafehérvári ígéretekből való kiábrándulás, amely a kisebbségek szempontjából főjellemezője a legutolsó kormányzási időszaknak.

Mi van a kisebbségi törvénynyel?

— Pártunk mégis felkészülten várja azon időpontot, amidőn a sokat emlegetett kisebbségi törvény tervezete elkészül. Akkor jogaink és igényeink teljes mértékben való megvalósítását fogjuk kívánni és arról a szilárd alapról semmi körülmények között letérni hajlandók nem leszünk.

— Ez álláspontunk azáltal vált megokolttá, hogy jelenleg a kérdésnek kielégítő módon való rendezését nem akadályozza többé az a körülmény, hogy az alkotmányt nem lehetne módosítani.

A Népszövetség előtt

— Utolsó nagygyűlésünk egyhangulag elhatározta, hogy sok kiáltó sérelmünk orvoslásáért végett panasszal forduljunk a Nemzetek Szövetségéhez. Mivel azután rövid időre bekövetkezett a kormányváltása, alkalmat akarván adni a új kormánynak arra, hogy panaszaink oka megszüntesse, jónak láttuk a határozat végrehajtását felfüggeszteni. Miután azonban ismételt kíséréseink is sikertelenek maradtak, végül kénytelenek voltunk — amit előhajtottunk volna kár nélkül — a panaszokat megtenni.

— Ezek után bárki eldöntheti, hogy ki tehet helhet az eseményekért a felelősség.

— Nagy és általános jelentőségénél fogva bár röviden, említést kell tennem az új közigazgatási törvényről. Parlamenti tárgyalása alkalmával pártunk ünnepélyesen kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadja el, elsősorban azért, mivel az kisebbségi jogainkat a legesekélyes mértékben sem vette figyelembe, hiszen még polgárok szabad anyanyelvhasználati jogának biztosítását is mellőzte. Az azóta eltelt egy év elég volt arra, hogy igazoltassék mindaz, ami a javaslat ellen felhoztunk. Amellett, hogy monhatni általában csődöt mondott annak végrehajtása, külön ki kell emelnünk azt, hogy valósággyűnt üznek az önkormányzat ama csekély mértékéből is, amelyet a törvény betűje biztosított.

— Ámbár a választásokon a békés együttműködés lehetővé tétele céljából a legmeggazdagabb áldozatokat meghoztuk, mégis az önkormányzati testületek működésének mesterséges félretolásával, a kinevezett időközi (interim) bizottságok határoznak legtöbb helyen ma is teljes hatalommal és véglegesen a minket érdeklő életbevágóbb anyagi és más kérdések felett.

Gazdasági romlás

— Elszomorodva kell, hogy említést tegyünk arról a rendkívüli súlyos gazdasági helyzetéről, amelyben jelenleg vagyunk. A tárgyilagosság azt kötelez, hogy megállapítsuk azt, hogy ennek okai között ben oly okai vannak, amelyek talán az egész világon többé-kevésbé fennállanak és amelyek a világháború és a békeszerződések szükségkövetkezményei. Az okok egy másik csoportjában azonban helyes gazdasági kormányzás elmaradt volna. Az elvakult nemzeti önzés hátára megalkotott agrárreform, a nacionalizmus rendszer első áldozatai a kisebbségek körébrültek ki, de most már az egész országnak elszenvednie a legnagyobb áldozatokat.

— A mai állami és közgazdasági élet boldult és amellel egymással összefüggő, összecsalódó volta folytán, egyik termelési ág, egy társadalmi osztály gazdasági baja nem ma-
hat nyom nélkül a többinél sem.

**A kisebbségek hatványozot-
tabb mértékben adóznak!**

— A mezőgazdasági terményáraknak a ter-
elési költségek színvonala alá esése, ami maga
vonta a földárak rettenetes csökkenését,
csak a lakosságnak tulnyomó többségét ké-
ző földműveléssel foglalkozókat fenyegeti el-
rüléssel. Csökkent termelés, csökkent hozadék,
védelmek mellett, valamint a hitelélet válsága
zepette, az állam, újabb és újabb adóemelések-
és azoknak közvetlen behajtási rendszerével
aga adja a kegyelemdőfést az öt fenntartó és
soló polgárságnak és nemzetgazdaságnak.

— Sajnos, hogy mindeme bajokat a kor-
nyazati politikai célzatossága miatt mi, kisebb-
gek még hatványozott mértékben kell, hogy el-
envedjük.

— Annak tisztázása céljából, hogy vajjon a
helyzet előálltaért mennyiben terheli a fele-
ség a Magyar Pártot, elég lenne arra hivat-
zni, hogy sohasem volt pártunk abban a hely-
ben, hogy a kormányzatban résztvehessen.
figyelemmel kísérte a történeteket, az kell
gy emlékezzék azonban arra is, hogy pártunk
kis számú parlamenti képviselője, kulturális
kérdéseink védelme mellett, a gazdasági kérdések-
is mindig hűségesen megfelelt ellenőrző sze-
pének s mindig előre óvást emelt a helytelen
gazdasági s pénzügyi rendszabályok ellen. —

**Az európai egyesült államok
föltétele.**

— E nyomasztó és már tovább alig kibir-
ható politikai és gazdasági légkörben született
az európai egyesült államok, Páneurópa esz-
je. Örömmel fogadunk minden tervet, amely
összemberiség békés együttélésének, boldogu-
ának, haladásának előmozdítását szolgálja. A
jelen formájában azonban az emberiségnek,
államoknak csak azon részére van figyelem-
amelyek a békeszerződések előnyeit élvez-
de azok kötelezettségeiről emellett többnyire
feledkeznek.

— Ez tehát mintegy megkövesítené a jelen-
állapotokat. A mai államok lennének annak
jüli alanyai, míg az emberi lelkekben kitö-
tetlenül élő és hatékonyan munkáló valódi
ek által szült nemzeti, faji, nemzetiségi, je-

lenleg kisebbségeknek nevezett szerves, tényleg
létező képződmények nem nyernek polgárjogot,
hanem ahelyett a gyors, vagy lassu beolvasztásra,
lennének ítéelve.

— Mi tehát, ha nem akarunk öngyilkosságot
elkövetni, amihez való jogot nem örököltünk és
amit ha még jogosultak is lehetnénk saját ma-
gunkkal megtenni, de semmi esetre sem utóda-
inkkal, — kötelesek vagyunk kijelenteni, hogy
e tervet csak azzal a feltétellel fogadhatjuk el,
hogyha a teljes nemzeti szabadság elve diadal-
maskodik.

'Az anyanyelv ellen!

— Az isteni és emberi jogok megcsufolásá-
nak és a huszadik század szégyenének kell nevez-
nünk azt, hogy mert valaki más nyelvet örökölt
szüleitől mint az állam többségét alkotók, a neki
époly szent anyanyelvében, nemzeti sajátosságai-
ban és kulturájában való élésben, nemcsak hogy
akadályozva legyen, de azért mondhatni bünte-
tésképen, még az élet számos más vonatkozásá-
ban is a legkülönbélebb hátrányokat és elnyo-
mást kelljen elszenvednie.

— Emellett különösen oktalanság az állam
részéről azt, hogy ahelyett, hogy a törvénytiszt-
elő, a polgári társadalmi rendnek diszére váló,
annak erős támaszát képező magyarság jólété-
nek és megelégedettségének emelésére alkalmas
kormányzati eljárást követne, annak elkeseríté-
sével végzetesen fokozza az amugyis mérték nél-
kül súlyos állami és társadalmi bajainkat és erő-
síti a fenálló rendet veszélyeztetők táborát.

Rendületlen bizalomra van szükség!

— Mindnyájan önkénytelenül is érezzük a
mai idők vészterhes súlyát. Ez a jövőben még
fokozottabb összetartásra kell hogy kötelezze fa-
junk minden egyes tagját.

— A magam és az egész pártvezetőség nevé-
ben ezúttal is megfogadom, hogy kezünket állan-
dóan a magyarság ütőerén tartva, szívverésének
fogunk engedelmeskedni.

— De, hogy nemzetünk agymunkáját a leg-
jobb igyekezettel, szerény képességeinkkel elvé-
gezhesük, ahhoz szükségünk van a rendületlen
bizalomra.

— A demagógiát elutasítjuk magunktól,
anyagi hatalommal nem rendelkezünk. A tábor
és a vezérkar összetartója csupán a kölcsönös
szeretet, bizalom és tisztelet. Ameddig ez közöt-
tünk fenn fog állani, addig bizonyosak lehetünk
afelől, hogy nem fogunk szükölködni Isten gaz-
dag áldásában!

Miért megyünk Genfibe?

A szatmári nemzetgyűlésen tárgyalt kérdések között a romániai magyarság jövődjének fejlődésére nézve legnagyobb jelentőséggel a kisebbségi szakosztály jelentésében foglalt tények bírnak.

Az 1928. évi udvarhelyi nagygyűlésen elhatározta Románia magyarsága, hogy panaszait a *Nemzetek Szövetségéhez* fordul. Ezt a határozatot a *Magyar Párt* vezetősége azonban nem hajtotta végre, mert abban bízott, hogy az 1928-ban, a nagygyűlés után kormányra került *Maniu*-párt a gyulafehérvári határozatot betartja és Románia nemzeti kisebbségeinek megadja a szabad élet és fejlődés jogát. Maniuék elfelejtették ígéretüket beváltani. Uralmuk alatt a nemzeti kisebbség helyzete Romániában annyira megromlott, hogy az eddig türelmes *szász* nemzet is feljajdult és a világ színe elé tárta sebeit.

A magyarságot tehát nem lehet azzal vádolni, hogy nemzeti elvakultságában fordult panaszait a *Nemzetek Szövetségéhez*. Sőt, megállapíthatjuk, hogy türelmesen várt a magyarság az udvarhelyi határozatok végrehajtására mindaddig, amíg a józan belátás és a nemzeti fennmaradásért való aggodalom mást nem parancsoltak.

A szatmári nemzetgyűlésen elhangzott felszólalásokból meg lehetett állapítani, hogy a magyarság türelme elfogyott. A gyűlés nagy helyesléssel fogadta azt a bejelentést, hogy a *Magyar Párt* négy sérelmünket már a *Nemzetek Szövetsége* elé vitte. Dr. *Jakabffy* Elemér kamarai képviselő, a kisebbségi szakosztály elnöke ismertette a szatmári nemzetgyűlésen Genfibe vitt panaszaink sorsát. Négy panaszunk fekszik eddig a *Nemzetek Szövetsége* előtt: a *Csiki Magánjavak* ügye, a *békási románok erőszakoskodása*, a *névelemzés kérdése* és a *kulturzóna* sérelme.

A *Csiki Magánjavak* ügyében kedvező

döntés várható. A népek ítélkező fóruma befogja látni, hogy nem szabad a székeltség vagyonyát elvenni, amit vére hullatásával szerzett. A román kormány eljárásának igazságtalanságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a naszódi román határőrök vagyonyát az utódoktól nem vették el, pedig birtokuknak tulajdonjogi helyzete ugyanolyan, mint a *Csiki Magánjavaké*.

A *békási románok erőszakoskodásának* ügye is a *Népszövetség* előtt van. Ennek a *háromi* mintára rendezett erőszakos birtokfoglalásnak a nemzetközi kivizsgálása rövidesen megtörténik. A román kormányt már fel is szólították *Genfből*, hogy küldje ki egy megbízottját a helyszínére s az ott is járt.

A *névelemzés* elleni panaszunk, *Jakabffy* szerint, biztos eredményre lesz. A *háromi*, népszövetségi bizottság ugyanis, amelyik a beadott panaszokat megrostálja, helyet adott a romániai magyar névelemzési panaszunknak és azt tárgyalásra az *ötös* bizottság elé utalta. Reményünk van tehát arra, hogy nem vesztjük el azoknak a magyaroknak a nemzetiségük akiknek nem magyar hangzásu nevük van. Szatmármegye magyar nemzetiségű sváb lakossága így felszabadul az évek óta reá nevező lidércnyomás alól.

A regáti tanítók székelgyűlési működése ellen, vagyis az ugynevezett *kulturzóna* elleni panaszt csak most szeptemberben adta be a *Magyar Párt* Genfibe, így ennek sorsáról semmit sem lehet még tudni. Az előjelek szerint ezt a kérésünket is kedvezően fogják elintéztetni.

Minden újságolvasó magyar ember figyelmével kísérhette, hogy az elsorolt panaszaink orvoslása érdekében vezetőink a román kormányoknál mindent megtettek. Így hát nem lehet terhel azért a felelősség, ha a *Népszövetség* a benyújtott panaszok kapcsán a legkevésbé kedvezőtlenben látja Románia jogrendjét.

KÜLFÖLD

A fasizmus nyolc éve. Hatalmas ünnepek folytak Rómában Mussolini nagy műve: a fasizmus megalapításának nyolcadik évfordulóján. Különösen nagy jelentőségűvé lett az ünnepnek a Mussolini gyönyörű beszéde. Ez a beszéd jogosult önzéssel emelte ki a fasizmusnak Olaszország újjászületésében elért példátlan eredményeit, de voltak nagyon súlyos külpolitikai megállapításai is. Ezek közül az első Olaszország fegyverkezésének vádjával foglalkozik. Mussolini férfias őszinteséggel beismerte az olasz fegyverkezés tényét. De hozzá tette, hogy a fegyverkezéssel nem támadásra készül, csak védekezik. Kénytelen fegyverkezni, mert mindenki fegyverkezik s különösen az olasz határ mentén épültek 1927. év óta a szomszédos államok hatalmas erődítményei. Azért kell Olaszországnak fegyverkeznie, mert mindenki azt teszi. Majd le fog szerezni akkor, amikor mindenki leszerel. Addig azonban kötelessége a fegyverkezés.

Másik nagy jelentőségű külpolitikai nyilatkozata Mussolininak az, hogy a békeszerződés revíziója nem olasz, hanem európai érdek, sőt az egész világ népeinek érdeke s erre a népszavazás egyezségében meg is történt a megfelelő intézkedés. Ezért nem a békeszerződések revíziójának gondolata képtelenség, hanem az a felfogás, hogy a békeszerződések megváltoztathatatlanok.

Végül bátran hangoztatta Mussolini, hogy Olaszország kegyetlen lesz ellenségeihez s a végéig kitart barátai mellett. Milyen osztatlan lelkesedést mutat Mussolini beszéde Olasz-

országban, olyan idegességgel fogadta azt Szerbia, de különösen Franciaország, ahol még alig-alig, hogy elcsitult a rajna menti német tüntetések nyomán keletkezett idegesség. A francia újságok megállapítják, hogy a két állam viszonya megint kiéleződött. Az európai közvéleményt pedig egy újabb véres háború sötét árnya borította el.

Az angol trónbeszéd. Az angol parlament új ülészakát ezúttal megint a király nyitotta meg, a hagyományos, káprázató pompával. A trónbeszéd foglalkozik az óriási angol birodalom súlyos kérdéseivel: a birodalom egyes részeinek egymáshoz való viszonya, az indiai kérdés, a munkanélküliség, a birodalom részeinek gazdasági együttműködése, stb. A külpolitikai kérdések közül főleg a leszerelés kérdésével foglalkozik a trónbeszéd, határozottan kiemelve, hogy ezt a kérdést csak egyöntetűleg lehet megoldani, úgy, hogy minden állam teljesen leszerel. Ebben a kérdésben tehát az angol kormány is Mussolini álláspontján van.

Ellenforradalom Moszkvában. Az ellenforradalmi mozgalmak egyre erősebbek Oroszországban. Ezúttal Moszkvában az ősi, szent fővárosban jöttek nyomára egy újabb szervezkedésnek. Talán ez eseteknek a folytatni ismétlődése az oka — a nélkül gazdasági helyzet mellett — a szovjet legújabb rendelkezésének, amely eltiltja a munkások szabad költözködését.

Újabb földrengés pusztított Olaszországban. Olaszország keleti partvidékein földrengés pusztított. Sok községben és városban nagy károkat okozott a földrengés. A szerencsétlenségnek sok halálos áldozata van.

A magyar miniszterelnök Törökországban. A török külügyminiszter budapesti látogatásának viszonzására Bethlen István gróf magyar miniszterelnök Ankarába, a török fővárosba utazott, hol nagy ünnepélyességgel fogadták a testvér-nemzet kiváló államférfiát. A látogatással kapcsolatban gazdasági s valószínűleg politikai tárgyalások is lesznek, még pedig nagyobb keretben. Erre mutat, hogy a magyar miniszterelnökkel egyidőben Venizelosz görög miniszterelnök is Ankarába érkezett.

Szándékában volt Bethlen István grófnak a bolgár kormánytól is látogatást tenni visszatérőben, de ez a látogatás a bolgár királyi nász miatt későbbre marad.

Csehországi pártok tiltakozása a cseh fegyverkezés ellen. A felvidéki kisebbségi pártok Losoncon nagyszabású politikai értekezletet tartottak s ezen megbeszélték a közösen folytatandó parlamenti harc tervét. Ez alkalommal a német párt kijelentette, hogy a gazdasági válság oka a kormány óriási arányú fegyverkezése. Ezért a hadügyi költségvetés csökkentésére kell törekedni. Itt is igazolták — Mussolinist.

Győzött a forradalom. Braziliából jött a hír: a forradalom győzelme végleges. A forradalmi csapatok elfoglalták a fővárost, lemondásra kényszerítették és elfoglalták a brazil köztársaság elnökét. A főváros elfoglalása alkalmával ágyuval lőtték egy német személyszállító hajót is, mert figyelmeztetés ellenére tilos uton haladt. Az ágyuzásnak huszonhét halottja van és sok sebesültje. Ezek igazán ártatlan áldozatai a dél-amerikai állam forradalmának.

A szatmári nagygyűlés részletei.

Joggal és helyesen nevezte el a Magyar Párt elnöke, dr. gróf Bethlen György, a szatmári gyűlést *nemzetgyűlésnek*. A szatmári nagygyűlés csakugyan a *romániai magyar nemzet gyűlése volt, ahol minden sebet és fájdalmát a világ ítélőszéke elé vitte a magyarság.*

A gyűlésen sok ezer ember vett részt. Ünneplőben jött el a gyűlésre a magyarság a Szatmár vidéki falvakból és Románia minden részéből. Az *Iparos-Otthon* óriási termébe nem fért el a közönség s ezért a magyarság egyrésze az udvarról hallgatta a gyűlés lefolyását. A teremben történeteket rádiószerkezet segítségével az udvaron állók is hallgatták.

Elsőnek dr. gróf Bethlen György, a Magyar Párt elnöke, tartotta meg elnöki megnyitóját. Beszédét lapunk első cikképpen közöljük. A nagy tetszéssel és általános helyesléssel fogadott beszéd után dr. *Inczédy-Joksmán* Ödön, a Párt ügyvezető alelnöke emelkedett szólásra és ismertette a Párt kétéves munkájának eredményeit. *Inczédy* után dr. *Abrudbányay* Ede terjesztette elő a lapunk mult számában közölt határozati javaslatot. A nagygyűlés közönsége óriási lelkesedéssel fogadta *Abrudbányay* beszédét.

Ezután a szakosztályi jelentések következtek. A közművelődési szakosztály jelentését dr. *Paál* Árpád kamarai képviselő, a gazdasági szakosztály jelentését dr. *Gyárfás* Elemér szenátor, a kisebbségi szakosztály jelentését dr. *Jakabffy* Elemér képviselő tették meg. A gazdasági szakosztályban történetekről lapunk mult számában megemlékeztünk, a kisebbségi szakosztály dolgait lapunk más helyén ismertettjük.

A közművelődési szakosztály munkája.

Az *Országos Magyar Párt* kulturszakosztálya dr. *Paál* Árpád képviselő elnöklete alatt tartotta meg tanácskozásait.

Az első előadó *Hinléder* Fels 'Akos dr., a sajtóról tartott nagy tetszéssel fogadott előadást. Vázolta azt a kulturális és gazdasági fontosságot, amelyet a magyarságra nézve a sajtó jelent.

— Utolsó fellegvárunkra szorultunk — mondotta — és teljes erőnk megfeszítésére van szükség, hogy a menthetőt menthessük.

Utal arra, hogy a sajtó egy része nem áll hivatása magaslatán. Nem járul hozzá a magyar összetartás megerősítéséhez és gyöngíti a kisebbségi frontot. Például felhossa *Kós Károlynak* izléstelen kirohanásait. Megállapítja, hogy a magyar társadalomnak a legsürgősebben állást kell foglalnia a nem magyar érzelmi sajtó ellen s a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

— A Magyar Párt megállapítja, hogy a magyar kisebbségi politika és a sajtó között nincsen olyan szoros szervi kapcsolat, mint amelyet a magyar nemzeti ügy megkíván. Elhatározza tehát, hogy felhívást intéz a sajtó képviselőihez, hogy a sajtó teljes erkölcsi erejét állítsák a magyar nemzeti ügy szolgálatába és szabjanak olyan irányt, amely az összműködés alapján lehetővé teszi a magyar kisebbség ügyeinek erőteljes szolgálatát.

Szükségesnek tartja Bukarestben magyar sajtóiroda felállítását.

Kovács Kálmán, Pál Gábor, Pál György, Dénes Sándor, Gaál Ferenc, Hantos Gyula és Vajda Béla hozzászólása után az értekezlet az előadói javaslatot elfogadta.

Szervezni kell a falu szellemi életét!

Nagy Sándor dr. az iskolán kívüli népnevelésről tartott előadást. Szükségesnek látja, hogy a nép kezébe könyvek, történelmi, gazdasági olvasó munkák jussanak. Határozati javaslatában indítványozza, hogy minden év januárjában *minden faluban rendezzenek magyar napot* és ennek jövedelmét valamelyik megyei tagozatnak juttassák el, hogy abból ingatlant szerezzen és a Magyar Ház részvénytársasági alapon való felépítését keresztül vihesse. Az első ilyen jövedelmet Szatmár vármegyének kéri odajuttatni, mint ahol az eszme megszületett. Szorgalmazza a községi kultúrházak építését.

Sulyok István dr. beszámol arról az akcióról, amellyel a népkönyvtárakat a falvakban sikerült feléleszteni. Ujabb szervezést lát szükségesnek. Határozati javaslatot terjeszt elő, amelyben a Magyar Párt kimondja, hogy a *népkönyvtárak megszervezését a magyarság egyik legfontosabb és halaszthatatlan kérdésének tartja* és felkéri a társadalom minden rétegét ezeknek támogatására.

Iskolák, tanulók és az ifjúság ügye.

Paretz Béla az aradi róm. kath. főgimnázium sorsát ismerteti és hangsúlyozza, hogy a Magyar Pártnak minden eszközt igénybe kell vennie, hogy a szépmultu és nélkülözhetetlen középiskola nyilvánossági jogát visszaszerezhesse.

Kedves András, a nagyszebeni tagozat megbízásából a felekezeti tanítók ügyére vonatkozó és azok sorsát felölelő határozati javaslatot terjeszt elő.

Debrecezeni István a szatmári középiskolák sorsát ismertette ezután és támogatást kért a nagygyűléstől ezek nyilvánossági jogának visszaszerzéséhez.

Az ifjúság kiküldöttei is részt vettek a szakosztály munkájában *László Dezső* értékes előadása kapcsán. *Borbély Ferenc* és *Arvay Árpád* tettek megszívlelendő észrevételeket az ifjúság kultur feladatairól, különösen azt hangsúlyozták, hogy *központilag kell szervezni a kulturális ügyeket.*

Zágoni István a közművelődési szakosztály tárgysorozatában állapította meg, hogy a kulturális ügyeink irányítására a párt keretében kultur-tanácsot kell szerveznünk!

A nők kötelességei.

Kovács Dezsőné tartott érdekes előadást a magyar nő kötelességeiről. Rámutatott előadásában arra, hogy leányaink helyesen tennék, ha a gyakorlati pályákra lépnének. A szellemi foglalkozásu pályák tul vannak zsúfolva és ma már nem biztosítanak megélhetést. *Kovács Dezsőné* olyan vonzó érdekességgel tartotta meg előadását a nők szerepéről a gazdasági belterjes munkában, hogy az előadás sikerének híre hamar elterjedt. Másnap felkérték *Kovács Dezsőné*t, hogy a szatmári szélesebb női rétegek számára tartson még egy előadást. A felkérésnek *Kovács Dezsőné* eleget tett és kedden délután még egy előadást tartott nagyon szép számú hallgatóság előtt, igen nagy sikerrel.

Szólnak a magyar képviselők.

A nagygyűlésen *Fábián László* szenátor a csendőrség és rendőrség áruva eljárását kifogásolta. Rámutatott arra, hogy a csendőrség pincéi kinzöhelyek, ahonnan az ut a kórházba vezet.

Dr. Willer József képviselő a Szatmármegyei magyarok elnemzetietlenítéséről beszélt és azt súlyosan megbélyegezte.

Választások.

A gyűlés utolsó pontjaként a választásokat ejtették meg. A választások során kiegészítették az Országos Magyar Párt központi vezetőségét. Negyedik alelnöknek a gyűlés *Thury Kálmánt* választotta meg, az intézőbizottság pedig az elnöki tanács tagjai sorába beválasztotta *Ambrózy Andor* bárót, a bányászati tagozat elnökét és *Balogh Arthur* dr. szenátor, volt egyetemi professzort. Az intézőbizottság ötven választott tagja közül tizen-négynek a helye üresedett meg. Erre a tizen-négy helyre a következőket választották be: *Betegh Miklós*, *Ferencz József* dr., *Kövér Gusztáv*, *Kölcsey Ferenc*, *Markovics Manó*, *Réthy Károly*, dr. *Szenkovics Aurél*, dr. *Szoboszlay László*, *Takácsy Miklós*, *Török Ferenc*, *Tunyogi Lajos*, dr. *Vetzák Ede*, dr. *Vékás Lajos* és *Vuchetich Endre*. Az ötven választott tagon kívül tagozati elnökök is tagjai a központi intézőbizottságnak.

A mindvégig lelkes hangulatban lefolyt gyűlés népe azzal a tudattal oszlott szét, hogy vezetőink mindent megtesznek a magyarság bajainak orvoslására. Ha ez minden esetben nem sikerül, nem rajtuk mulik. Nagy lelkesedéssel tárgyalta a gyűlés közönsége gyűlés után is azt a tényt, hogy ha panaszaink a román kormánynál nem találunk meghallgatásra, azokat minden esetben a *Nemzetek Szövetsége* elé visszük.

Népgyűlés az udvaron.

A teremben tartott gyűlés vége felé az udvaron összegyűlt magyarság népgyűlést alakított. Sorra kimentek az udvarra a magyar képviselők és szenátorok s közvetlenül beszédek intéztek az egybegyűlt magyarsághoz. A népgyűlésen beszéltek: *Barabás Béla*, Arad ösz képviselője, dr. *György József*, *Hegedüs Nándor*, *Willer József*, dr. *Abrudbányay Ede* képviselők, dr. *Gyárfás Elemér* szenátor és *Thurner József*, a szatmári magyarság egyik vezérémbere.

Az elhangzott beszédek közül kiemeljük *Barabás Béla* ösz képviselőnk beszédét. *Barabás* a következő beszédet intézte a szatmári népgyűlés közönségéhez:

Politikai rabságban szenvedtünk és szenvedünk, de eljön még az idő, amikor bennünket is megbecsülnek. Lábbal összetiporhatnak bennünket, de még mindig megvan az erőnk, hogy messze kiáltunk: Romániában rosszul megy a magyarságnak! Maniutól és

segítőtársaitól sokat vártunk, mert ezek mint barátok közeledtek hozzánk, a többiekről azonban mindig tudtuk, hogy ellenségeink. Én már hetvenöt éves vagyok, nekem már mindegy, de a jövő nemzedékének sorsa aggaszt.

— Lerombolhatják templomainkat, lerombolhatják iskoláinkat, kulturintézményeinket, de az Istent nem ölhetik meg, mert az uralkodik mindenek felett!

Közebéd és kulturstély.

A nagygyűlés után közebéd volt, majd vasárnap este kulturstély fejezte be a szatmári ünnepeket. A városi színház talán soha sem látott akkora közönséget, mint akkor este.

Az estélyt Debreczeny István író költői szavanyalású beszéddel nyitotta meg. Hoffmann Ferenc karnagy vezetésével a szatmári egyesített karok több szépen sikerült számmal szerepeltek. Gyallay Domokos, lapunk főszerkesztője, a Kisfaludy-Társaság tagja, egy kitűnő novelláját olvasta fel. Jakabffy Elemér érdekes előadást tartott. Aszódy Irén és Christoph Maca magyar pásztor-idill táncszáma megérdemelt sikert aratott. Inczedy-Joksman Ödön cigányzenekisérettel magyar dalokat hegedült és énekelt. Művészete ezuttal is megtalálta az utat a magyar szívekhez. A közönség meleg szeretettel ünnepelte és köszönte meg Inczedy-Joksman művészetét.

* HIREK *

Hogyan folytak le a mezőgazdasági kamarai választások? Az október 25-ére kitűzött mezőgazdasági kamarai választások a teljes részvétlenség jegyében folytak le. Legtöbb helyen a szavazók el sem mentek szavazni. Kolozsváron például egyetlen szavazó sem adta le szavazatát. Erre való tekintettel a választásokat meg fogják ismételni.

Tizezer magyar kivándorló éhezik Argentínában. Sokszor irunk a Délamerikába kivándorolt magyarok bajairól. Ezuttal megint fájdalmas hírt kell közölnünk. Argentínában, Braziliában és a többi délamerikai államokban óriási méreteket öltött a munkanélküliség Argentínában tizezer magyar kivándorló teljesen kenyér nélkül van. Háló helyük nincs, hanem szabad ég alatt tanyáznak.

Mindenfelé viharok és árvizek pusztítanak. A kellemes, meleg őszt hideg, esős időjárás váltotta fel. Németországban, Ausztriában és Magyarországon nagy esőzések és viharok pusztítanak. Sok helyen az árvíz óriási károkat okozott. A he-

gyeket egész Közéurópában hóborítja. A viharos időjárás áterjedt Kisázsziára is. A Földközi-tenger kisázszi partvidékén rettentő erejű vihar pusztított. A vihar hétszáz házat döntött romba. A szerencsétlenségnél 70 ember meghalt.

Rendezik a mezőgazdasági adósságokat? A kormány hírszerint a mezőgazdák tartozásait 12 százalékos, törlesztéses kölcsönök nyújtásával akarja rendezni. A kölcsönöket egy felállítandó hitelintézet folyósítaná. A kölcsönöket egyéni elbírálás alapján nyújtanák, vagyis minden adós külön kellene, hogy tárgyaljon a segítséget nyújtó hitelintézettel. Attól lehet tartani, hogy a magyar adóssokat szigorubban fogják elbírálni, mint a románokat s így a magyarok semmi hasznát nem fogják látni ez intézkedésnek.

Hazaszállítottak egy magyar hőst Lengyelországból. Király János huszárszázlós a kolomeai hősök-temetőjében volt eltemetve. Holttestét most Magyarországra szállították. A hazaszállítás megható ünnepek között megtörtént. A lengyel között történt. A lengyel kísérték a magyar hőst a vasuti állomásig.

Tűzeset Szovátán. Kelemen Károly szovátai gazdálkodó háza kigyulladt. A nagy szélben a tüzet nem lehetett eloltani s az rövidesen áterjedt a szomszédos épületekre. Három ház és hat istálló esett a lángok martalékává.

Hadbírósi eljárást indítottak két gazda ellen a Kossuthnóta éneklése miatt. Zombolyán Kapcsos András és Stefan Ignác gazdálkodók a Kossuthnótát énekelték. A zombolyai csendőrség ezért elfogta és a temesvári ügyészség fogházába kísérte őket. Kapcsos és Stefan ügyét a temesvári ügyészség a hadbíróshoz tette át.

Mezőgazdasági tanácskozások folytak Bukarestben. A közép-európai mezőgazdasági államok a szinajai és varsói konferencia után most Bukarestben tartottak gazdasági konferenciát. A konferencián megbeszéltek a mezőgazdasági válság megoldásának kérdéseit és a gabonaértékesítés ügyét. Szóba került a mezőgazdasági adósságok rendezésének kérdése is. A tanácskozások Bukarestben nem fejeződtek be s ezért november tizedikére újabb konferenciát hívtak össze Varsóban.

„Rádiumchema“-nak érté-
gyógyeredményei a népgyó-
zatot igazolják. Korábbi szá-
mban már több ízben foglal-
nak a gyenge besugárzásu
chemával. Részletesen fog-
tunk ezen kompresszorok-
amelyek valódi St. Joa-
chimali rádiumelemet tartal-
nak, nagy gyógyhatásával,
két a legkülönbözőbb esetek-
mint köszvény, rheuma,
ás, legkülönbözőbb ideg-
almak, véredényelmeszesé-
ekzema, női bajok stb. stb.
el, sőt egy néhány köszönő-
let, amelyek hozzánk érke-
publikáltuk.

Ez alkalommal egy nem ke-
bbé érdekes tényt kívánunk
geezni és pedig azon körül-
szert, hogy ezen rendkívüli
eszköz, már évszázadokkal
lőtt a népgyógyászatban je-
s alkalmaszást nyert.

St. Joachimstalban, Cseh-
szágban, már sok száz évvel
lőtt az volt a szokás, hogy a
asztok a derék körül egy kis
skót viseltek, amely a rádium-
yából nyert uránéredarabok-
l volt megtöltve. Az urán az az
y, amelyből a rádiumot nyer-
t. A parasztok ezen zacskót
és nappal viselték és erősen
táak ezen talizmánjuk gyó-
lító hatásába. A talizmán ha-
a tényleg igen kitünő volt.

Igy különösen feltűnt, hogy a
nyamunkások, akik a St. Joa-
chimali szénbányákban dol-
szak, a bányabetegséget (rheu-
mát) egyáltalában nem kapták
es, dacára annak, hogy a St.
chimali szénbányák sokkal
kosabbak, mint Csehország-
k többi környékbeli szénbá-
ái. De nemcsak ezen betegség-
hanem más bajoktól is meg-
széltettek, különösen azokból
mert a parasztok (titokban
ban igen sok képzett ember
ezeket a zacskókat nemcsak
egség esetén, hanem egészé-
állapotban is folytonosan vi-
ték és ezáltal szervezetüket
den betegséggel szemben el-
állóbbá tették.

A „Rádiumchema“ az orvosi
omány új felfedezése, lénye-
a azonban nem más, mint a
gyógyászatnak folytatása,
gyógyó mód most tudatosan

és tudományosan nyer alkalma-
zást és pedig azzal a további je-
lents különbséggel, hogy a Rá-
diumchema-Kompresszor tiszta
és valódi St. Joachimstali rá-
diumelemet tartalmaz, amely
összehasonlíthatatlanul hatáso-
sabb, mint a csodazacskóknak
uránérce. Amit a népgyógyászat
megkezdett, azt a felvilágosult
orvostudományunk folytatnia
kell, minden háztartásban legyen
„Rádiumchema“, hogy ne csak a
beteg, hanem az egészséges szer-
vezet is élvezhesse a kompresz-
szornak jótévő hatását. Ezáltal a
szervezet megerősítették és a be-
tegségekkal szemben ellenállóbbá
lesz.

A jó tankönyv megkönnyíti
a tanító munkáját. A magyar
tannyelvü elemi iskolák felső
osztályai számára, az összes is-
kolák egybehangzó megállapi-
tása szerint legjobbak a Minerva
Rt. kiadásában megjelent Ben-
cze Gyula—Dr. Dávid György—
Bácsy Tibor és Dr. Gh. Joano-
vici-féle egységes tankönyvek,
amelyek felölelik a magyar ol-
vasó, magyar nyelvtan, törté-
nelem, földrajz, természettudo-
mányi ismeretek, egészségtan,
társadalmi műveltség és alkot-
mánytan teljes anyagát. Ezeket
a könyveket szervesen kiegé-
szíti a Lőrinczi Ferenc-féle
„Román olvasókönyv és nyelvtan“ az V., VI., VII. osztály ré-
szére, amely most hagyta el a
sajtót s amely máris a szakkö-
rök legnagyobb elismerését vál-
totta ki. A könyvek kaphatók
minden nagyobb könyvkeres-
kedésben és a kiadónál, Cluj-
Kolozsvár, Str. Baron L. Pop.
(Brassai-u.) 5 szám.

Pásztortűz

Irodalmi folyóirat
Kiadóhivatal:
Cluj-Kvár, Strada Baron L. Pop
(v. Brassai-utca) 5 sz.

Művelődési mozgalmak

JUBILARIS ÜNNEPÉLY
TATRANGON. Lélekemelő ünne-
pély volt a tatrangi magyar ev,
egyház kebelében. Szórády Lajos
fb. főesperes-lelkész e napon töl-
tötte be lelkészi szolgálatának
40-ik évét. A presbiterium megra-
gadta az alkalmat és Pajor Ár-
pád kántor-tanító vezetése alatt
kedves meglepetést és ünnepélyt
rendezett. A presbiterium és az
év. egyházi zenekar tagjai közös
adakozásból egy szép és értékes
Luther-paláttal ajándékozták
meg lelkipásztorukat, melyet Fó-
ris István presbiter talpraeseti
beszéde kíséretében Koszta István
gondnok adott át a jubilánsnak.
Az ünnepi istentiszteleten oltári
szolgálatot Nikodémusz Károly,
főesperes végzett. Az ünnepi szó-
noklatot Sexty Kálmán krizba
lelkész tartotta, ki gyönyörű és
tartalmas beszédével a jubiláns
lelkész munkásságát méltatta. Az
ünneplésnek kiemelkedő pontja
volt az az énekszám, amelyet Bete
Etelka, Máthia Lujza tanítónő,
Szotyory József tanító és Dinka
Csuka István községi pénztáros
adtak elő szóló és duett betétek-
kel, orgonakiséret mellett. Szép
volt a Dinka Csuka István szóló
énekszám. Az istentisztelet a ju-
biláns lelkész magasszárnyalásu,
megható hála imájával fejeződött
be. Az istentisztelet végeztével dr.
Papp Endre köszöntötte az ün-
nepeltet az esperesség nevében.
Nikodémusz Károly főesperes a
lelkészi kar nevében az üdvözlés
keretében egy szép képes szent
Bibliát adott át emlékül az ün-
nepeltnek. Szabó Béni orsz. kép-
viselő a maga és a Magyar Párt
nevében mondott üdvözlő beszé-
det. A további üdvözlések során
a csángó-magyar fiatalság nevé-
ben Bálint Anna és leánytársai,
csángó ruhába öltözve, szép sza-
vak kíséretében nyújtottak át
csokrot a jubilánsnak. És végül
magyar ruhába öltözött iskolás
leánykák szölkak olyan eszesen,
hogy a szemek könnyekkel teltek
meg. A diszközgyülés után köz-
béd volt, hol lelkes hangulatban
több pohárköszöntő hangzott el.
A résztvevők egy felejthetetlen
szép nap emlékével távoztak el az
ünnepségről.

IFJUSÁG

SZIV ÉS KÉNYSZERÜSÉG.

— *Édesapám, nézd csak, ott az eresz alatt,
Nem látom, hol van a vidám fecskecsapat?
A fehérmellényes fecske apa, anya
S a csicsergő, vidám fiókáknak raja?*

Mondd meg édesapám, hol vannak a fecskék?

— *A fecskék, kisfiam, vándorútra keltek.
Mégfagynának télen, nálunk nem telelnék.
Lenn délen, a messze, forró Afrikába',
Vonulnak a fecskék, így már őszi tájba'.*

— *Igen, most már értem, ősszel útra kelnek,
Messze Afrikában új hazára lelnek.
Akkor a tavasszal miért jönnek vissza?
Mondd meg édes apám, mi ennek a titka?*

*S az édesapának fényes lesa a szeme,
Tán, mert, hogy egy könnycsepp tévedt
[volna bele?]*

— *Édes kicsi fiam, az a fecske csapat,
Tudod, itt született az ereszünk alatt.
S hogyha kényszerűség el is üzi messze,
Szívük visszahozza a szülő ereszre.*

László Marcella.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fogjátok meg egymás kezét!

Az Országos Magyar Párt szatmári nagygyűlésének volt egy mozzanata, ami a Magyar Nép ifjúsági rovatának olvasóit is közelről érinti. A közművelődési szakosztály tárgysorozatában ugyanis a főiskolai ifjúság kiküldötte is szerepelt egy előadással. Az előadás felölelt sok kérdést, amik a főiskolai tanulók anyagi és szellemi szükségleteire vonatkoznak s amiknek a megoldása nagy kihatással lesz a magyarság vezető osztályának kialakulására.

De voltak az előadásnak olyan részletei is, amelyek az egész erdélyi magyar ifjúságot érdeklik.

Örömmel vettük tudomásul a szóbanforgó előadásból, hogy főiskolai tanulóink a legmelegebb testvéri érzéssel foglalkoznak mind a falusi gazda-ifjúság, mind az iparos ifjúság helyzetével. Azt szeretnék, hogy az egész magyar ifjúság, legyen akár milyen hitű, foglalkozzék bármily életpályán, szoros testvéri

egységbe forradjon össze és egymást támogatva, harcolja meg a kisebbségi nemzetek néhez életharcát.

Az ifjúság egységének megteremtésére legtöbbet mindenesetre a művelt elemek tehetnek. Nagy nemzeti nyereségnek tartjuk, hogy ők erre a kötelességre ráébredtek!

Most már a gazda és iparos ifjakon fordul meg, hogy a nagy lelki összeforradás a jövő magyar nemzedékben véghez menjen. Főfeltétele ennek a bizalom azok iránt, akik feljűk a testvér jóindulatával közelednek. Gazda és iparos ifjaink lássanak a magasabb iskolákat végzett ifjakban megbízható, jókaró vezetőket, s kövessék őket a jövő nemzeti céljaink megvalósításában.

De a lelki egység kialakulása érdekében nemcsak érzelmi hajlandóságokra van szükség. Gazda és iparos ifjainknak is meg kell szerezniök azt a műveltséget, ami tanult testvéreikben becsülést ébreszt irántuk. Az igazi

műveltség nemcsak a tudományok magasabb fokait öleli föl, hanem a jóerkölcsöt, józan életet, tisztességtudást, nemes életcélok követését. Nos, ezeket minden ifjú magáévá teheti.

És már tudást is szerezhet magának anyanyelven, amivel nemcsak a maga pályáján tud könnyebben boldogulni, hanem társadalmi tekintetben, a művelti osztály előtt is becsülettel megállhatja helyét. A tudálékos, féltudású emberek nem nagyon kellemesek, de nem kell okvetlenül olyannak mutatkoznia a falusi gazdának vagy iparosnak. Ha, önművelés útján szerzett tudásáról szerénységgel tesz tanúságot, akkor csak jó véleményt, becsülést szerez maga számára a legmagasabb körökben is.

Tehát, kedves fiatal olvasók, a téli nyugalmasabb órákat használjátok föl lelketek művelésére, érzelmeitek nemesítésére és tudományotok gyarapítására. Így az életben méltó küzdő társai lehettek azoknak a művelti ifjaknak, akik most testvéri szívvvel nyujtják felétek kezüket.

Erdély sorsa rosszra fordul.

Elmondottuk, hogy Erdély földjéből két első kiváló fejedelme: János Zsigmond és Báthory István hogyan teremtettek országot.

Erdélyország a török hatalom szárnyai alatt tiszteletreméltó helyzetben élt, adót fizetett ugyan a szultánnak, de belső ügyeit nagy önállósággal intézte.

Helyzetében azonban olyan körülmények is voltak, amik könnyen bajba sodorhatták. Ha a két nagy hatalom: a német és török császárság viszályba keveredett, akkor Erdély két malomkö közé került s nagy szenvedéseken esett át. Jóllelte attól függött, hogy fejedelmei hogyan tudják azok között a veszedelmek között a helyes utat megtalálni amelyek két oldalról fenyegették.

Báthory István halála után Erdélyre szomorú napok következtek.

A török szultán és a német császár között, aki egyuttal magyar király is volt, kitört a háború. Miután ez a háború azzal a jelszóval indult, hogy Magyarország földjéről ki kell űzni a törököket, Báthory Zsigmond, Erdély

fiatal fejedelme is felmondta a török iránt való engedelmességet a német császár és magyar király szolgálatába szegődött.

Ez a szövetség kezdetben nagy sikereket aratott. Báthory Zsigmond fennhatósága alá vonta Havasalföld és Moldova vajdát is s az egyesített seregek élén fényes győzelmet aratott a törökökön a havasalföldi Gyergyónál. Majd a temesvári pasát is megverték és visszafoglalták Lippa és Jenő várát. A német hadvezetés azonban ezeket a szép sikereket hamarosan elvesztegette.

Miksa főherceg serege Eger vára felé vultában Mezökeresztesnél nyílt sikon ütközött meg a török sereggel. A keresztények heves támadásokkal megfutamították a törököket, az ellenség üldözésével azonban nem törődtek, hanem a szultán hátrahagyott táborának a fosztogatásához kezdtek. A törökök aztán hirtelen visszafordultak és döntő csapást mértek a felbomlott magyar-német hadakra.

Ez a csatavesztés megtörte Báthory Zsigmond erélyét és kitartását. A háború ellanyhult s így folyt tovább tíz évig. Az előző harcokat is beleszámítva, tizenöt éves háborúról emlékezik meg a történelem.

Báthory Zsigmondon szomorú lelki hibák kezdtek elhatalmasodni. Kezdetben kegyetlen zsarnok volt, azokat a tanács-urakat, akik más véleményen voltak, mint ő, ezek között unokatestvérét, alattomosan elfogatta és kivégeztette. Most, amint a hadi szerencse elfordult tőle elvesztette bátorságát, lemondott Erdély trónjáról, majd megint visszafoglalta azt.

Majd állhatatlanságában trónját unokatestvéreinek, Báthory Endrének engedte át. Ezt azonban rossz szemmel nézte Rudolf német császár és Mihály vajdát, Havasalföld fejedelmét biztatta föl, hogy Báthory Endrét kiűzze Erdélyből.

A feladat nem volt nehéz Mihály vajda számára. A Báthoryaknak bent, Erdélyben is, elkeseredett ellenségei voltak. A székelyek nagyon gyűlölték őket, mert szabadságaikat lépten-nyomon megcsorbították. Mihály vajda a császár nevében szabadságuk visszaadásával kecsegtette a székelyeket s ezért sokan közülük Mihály vajdához csatlakoztak és Báthory Endre csekély hadseregét megverték. A Moldova felé menekülő fejedelmet a csiki székelyek verték agyon.

Báthory Endre bukása után Rudolf nevében Mihály vajda kormányozta Erdélyt, de az erdélyiek ellene behívták Rudolf felvidéki kapitányát, az olasz Básta Györgyöt. A székelek is rájöttek, hogy Mihály vajda ígérete nem fog teljesülni és ott hagyták a vajda seregét. Ezek után Mihály vajda Enyed mellett, Miriszlónál, súlyos vereséget szenvedett. Básta aztán, hogy Erdélynek tejhatalmu urává lehessen, Mihály vajdát Torda mellett rövidesen megölette.

Ez a vereség Erdélyt méginkább kitette a bosszuállás fegyverének. Básta az urak közül többet kivégeztetett, a nemesek vagyonát elkobozta, a városokat megsarcolta, a főhivatalokat idegenekkel töltötte be. A politikai elnyomatás nyomorát betetőzte a gazdasági pangás, az inséges esztendő, a drágaság és a pestis. Az igavonó barmok elpusztulván, a földművelés megesappant, a nép maga húzta a taligát, mit *Básta szekereinek* neveztek el. A nép fűrészporból és korpából vegyített kenyérral élt, s hogy az éhhaláltól meneküljön, nem riadt vissza a halottak husának megevéséről sem. Enyeden nyilvánosan mérték az emberhúst, rendelettel kellett eltiltani. Ilyen nyomorba süllyedt Erdély a Básta korában, amiből aztán Bocskay felkelése szabadította meg az országot.

A madarak barátja.

Elt egyszer a Hortobágyon egy böles és szelídlelkű öreg ember, aki tanyájában nem türtö meg a lövő-fegyvert. Nem szívelte a vadászokat sem. Deli Mátyásnak hívták ezt a különös embert. A hortobágyi pásztorok „madarak barátjának” nevezték.

Bizony, Deli Mátyás uramat szerették is a madarak. Kocsijával úgy járkált a tűzok-sereg közt, mint pulykái közt a gazda.

A pusztán a bibic a leglármasabb madár. Ha ember tűnik fel a látóhatáron, akkor mindjárt sikong és jajveszékel. Deli Mátyástól még a bibicok sem féltek. Ő bátran mehetett fészekükhöz; nem sivalkodtak, még föl sem repültek. A pacsirta is nyugodtan ült tojásán vagy rebbenés nélkül melengette gyenge fiauskáit Deli Mátyás szeme előtt. Ha pedig ragadozó madár üldözte az apró szárnyasokat, akkor ezek az öreg Deli kalapjára, vállára és ölébe szálltak. Csipogva, pihegve kér-

ték jó barátjuk oltalmát. Oltalmazójukban nem is csalódtak soha. Deli Mátyás a zsebében mindig hozott vizes üveget. A fáradt madárkákat tenyerébe töltött vízzel itatgatta. Amikor azután az apró szárnyasok kipihenték magukat öreg barátjuk oltalma alatt, vidáman továbbrepültek.

Egyszer két vadász érkezett Deli Mátyás tanyájába. Gyalog mentek ki Csegéről a Hortobágyra. Deli Mátyás megörült a vendégeknek. Csak a vadászpuskák láttára ráncolta össze homlokát. Mondta is mindjárt barátainak:

— Fiúk, tudom én azt, hogy az Isten a madarakat az ember táplálására is teremtette. De én minden madár legyilkolásának ellensége vagyok. Azért, ha szerettek, a bibicre meg a többi rovarpusztító madárra ne löjjetek! Hogyha nem teljesítitek kérésemet, akkor vége közöttünk a barátságunk.

— Jól van, jól, Matyi! Nem bántjuk a te pártfogoltjaidat. De teljesítsd te is a mi kérésünket!

Deli Mátyás végigsimitotta homlokát: gondolkozott. Azután kibökte:

— Jól van, teljesítem!

— Látod, kedves öregem, — mondták a furfangos vadászok, — mi gyalog jöttünk ki

szád Csegéről. Add ide hát a kocsidat, hadd
szünk széjjel a pusztán! No meg tuzokot
szeretnénk lőni!

'Az öreg nagyot sóhajtott:

— Megigértém... Megtartom szavamat.
De nagyon bánom, hogy vaktában tettem igé-
met. Azok a szerencsétlen madarak ismerik
fogatomat s bevárnak benneteket. Akkor
után vége lesz a velük való arátságomnak.

Deli Mátyás be is fogatott. A vadászok
indultak. Az öreg a küszöbön még ennyit
állított utánuk:

— Átok a puskátokra!

'A csegei vadászok nemso ára rátaláltak
egy nagy farka tuzokra.

Am egyszerre csak nagy zugással föl-
bbent, szárnyra kapott nekiiramodott a
omha csapat. Nosza, a két vadász belelőtt a
repülő farkába.

— Most csak lesz tuzok-pecsenye! —
mondották lelkendezve.

Elmorajlott a puffanás. Eloszlott a pus-
kapor füstje is. Hát nemhogy lelőtt tuzokot
találtak volna, de még tuzok tollat sem láttak
a vadászok a pázsiton. Kimeredt szemmel bá-

multak a messzeségbe tűnő tuzok-falka után.

'Aztán egymásra néztek.

— Pajtás, fogott a puskánkon a mada-
rak barátjának átka!

'A fölsült vadászok busan visszakocsiztak
Deli Mátyás tanyájába.

'Az öreg már várta őket:

— No, fiúk, van-e tuzok?

— Tuzok bizony nincsen! — felelték a
vadászok.

— Pedig szörnyen durrogattátok a pus-
kátokat — mondta nevetve az öreg.

'Azután meg így szólt:

— No, fiúk, készen van az ebéd!

'A jó ebédnél tréfásan faggatta az öreg
Deli a vadászokat:

— Bevárták-e a tuzokok a fogatomat?

— Dehogy is! — szólt az egyik vadász.

— Husz lépésnyire lehattunk tőlük, amikor
riadtan fölrepültek.

— Hála Istennek, csakhogy észrevették,
hogy nem én ülök a kocsin! — szólt megköny-
nyebbülten Deli Mátyás. — Így hát továbbra
is jó barátságban maradnak velem.

Móricz Pál.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATKÉPESÍTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

A szőlőgazda ág és borértékesítés kérdései.

A szatmári nagygyűlésen előadta:

Horváth Pál (Nagyenyed.)

Mig a mustot cukorfokonkint 1 leu körül
lehetett értékesíteni, a magas kamatok mel-
lett is megfelelő jövedelmet biztosított a be-
tektetés. A jó bort, ha nehezen is, de értéke-
síteni lehetett. A belföldi forgalom is nagy-
részt felvette a minőségi termésnek és külö-
nösen Ausztria igen élénk kivitel tartott
fenn termelőinkkel. A ausztriai kivitel min-
den évben igen számottevő mennyiségű
egyibort vett át, a mi által a minőségileg
jobb borok termelése indokoltnak látszott.
A helyzet azonban 1927-től kezdve meg-

változott. A kivitel folytonosan kevesebb
mennyiséget vett át, míg a mult évben az is
teljesen elmaradt.

A gazdasági válság hatása, amely a ter-
mények fogyasztásában nagy visszaesést ered-
ményezett, elsősorban a borfogyasztás vissza-
fejlődésében nyilvánult meg. A belföldi fo-
gyasztók sem voltak felvevőképesek.

Már a mult évben ugy alakult a belföldi
piac, hogy a minőségi borokat, csakis a sik-
vidéki borokkal felhigitva tudták elhelyezni
borkereskedőink, mert csak így tudták árai-
kat redukálni.

Most már hegyvidéki fajborokat csak el-
vétve lehet találni a kereskedelemben. A sik-
vidéki borok házasításánál mind kisebb térre
szorul a hegyvidéki borok eladási lehetősége.
Ha statisztikát készítenénk az egyes hires

bortermő helyeken levő nagy borkereskedések anyagáról, akkor látnók, hogy mily nagy mennyiségű, gyenge minőségű bor fut be oda, amely házasítva, mint az illető borvidék fajbora, fajbor címkével ellátott üvegekben kerül a fogyasztó asztalára. Ezen kereskedelmi művelettel oda jutunk, hogy az egyes bortermelő helyek minőségében már különbség nem lesz.

Most úgy áll a dolog, hogy a házasított homoki bor neves hegyvidéki bornak felhigitására eladható, de a fajborok forgalma majdnem egészen megszünt.

Mivel a rossz gazdasági helyzet miatt csekély a belföldi fogyasztás, az árak csökkentek s csak olcsó bor fogy, a nagy költséggel termelt fajborokból mind több és több marad a termelők pincéiben.

A fogyasztó közönség igénye is megváltozott. A világháború előtti időben a nehéz ó-boroknak volt piaca. Most a gyenge, de olcsó bort kedvelik. A borkereskedelem is főleg a gyengébb minőségű borokkal dolgozik, mert azt hamarabb és könnyebben hozhatja forgalomba, ami a nagy kamatok miatt is gyorsabb pénzforgalmat és így több hasznot jelent részére. A fogyasztó közönség sem törődik már a minőséggel, csekély pénze lévén, silányabb áruval is megelégszik. Mivel a minőségű borok belföldi fogyasztó közönsége napról-napra fogy, teljes erővel a kivitelre kell törekednünk. Mindent meg kell tenni, hogy a kivitel lehetővé válhassék.

Amit más államok megtesznek a bortermés értékesítése érdekében, fokozottabb mértékben meg kell tenni itt is. Ha azt akarjuk, hogy boraink eladhatók, kivihetők legyenek, minden könnyítést meg kell tenni annak érdekében és szigorúan kell ügyelni arra, hogy kiviteli anyagunk elsőrangú minőségű legyen.

A minőségű borok silányabb borokkal való

felhigitását meg kell akadályozni, nehogy elveszítsük a külföld bizalmát a minőségű borokkal szemben. A bortörvény szigorú betartása mellett kényszeríteni kell a borkereskedelmet, hogy a borvidék és faj megnevezésével csakis tényleg a borvidéken termelt, fajborokat hozzon forgalomba, mert ha a hegyvidék fajborait csak pótléknak használják a fajbortermő vidékek borait felhigitva hozza forgalomba, a minőségű termelés csak csapást és veszteséget fog a gazdáknak jelenteni. Javítsák meg a gyenge minőségű borokat jobb minőségű borokkal, de ne gyengítsék a fajborokat silányabb borokkal és ez ne hozza a fajbor és borvidék elnevezése alatt forgalomba. Ha a minőséget meg nem védjük, annak termelése hiábavaló.

Ezen célnak elérése érdekében a következő határozati javaslatot terjesztem elő:

Az Országos Magyar Párt nagygyűlése bortermelők érdekében szükségesnek tartja:

1. A bortörvény oly módon való módosítását, hogy a fajbor néven forgalomba hozott borok származási helye mellett azok válfaját is közzé kell tüntetni. A származási hely és válfajmenettség is igazolandó.

2. Minden borvidéken csak oly borokat lehet hessen házasításra használni, amelyek azon borvidék borainak minőségű jobbátételéhez szükségesek.

3. Más borvidék boraival való házasításra fajcímke és borvidék megnevezésével a házasított bor forgalomba nem hozható.

4. A kivitel lehetővé tételére legalább annyit könnyítést adjon az állam, amennyit nyújtana a bortermelő más államok.

5. A most felállítandó Mezőgazdasági Ellenőrzési Intézetnél az állam tegye lehetővé a bortermelő gazdák magas kamatu kölcsöneinek soronkívüli leszállítását, hogy kivitelképes borok termelésben fokozatos fejlődés legyen elérhető.

6. Szállítsa le a termelési adót és szüntesse meg a borforgalmi adóját.

7. Szigorúan őrködjön azon, hogy a bortörvény minden pontja szigorúan betartassék.

PIAC

Fog-e emelkedni a buza ára?

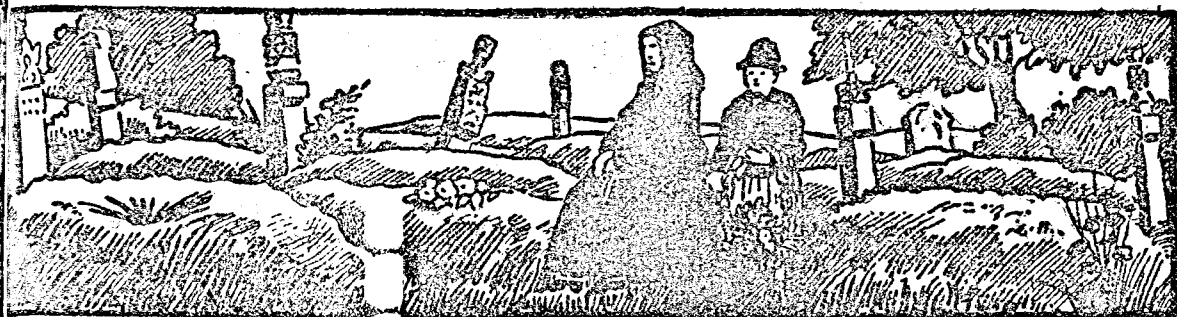
Az orosz buza lenyomta a világpiacon a gabonaárakat. Szakértők állítása szerint azonban az orosz buza alig fedezi Európa buzaszükségletének tizedrészét. Kilátás van tehát arra, hogy karácsony felé a buza ára emelkedni fog.

Piaci árak Székelyudvarhelyen.

Buza 75—85, rozs 60—65, árpa 50—55, zab 34—38, kukorica 60—65 lej 20 literes vékánként.

Nehéz székelésben szenvedők, akiknek az agyvertóduulás, a fejfájás és szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a vég-

bélbajok teszik az életet nehéz-
igyanak reggel és este egy-
negyed pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizet.
Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a „FERENC JÓZSEF” viz műtétek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hajtónak bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

MULATTATÓ

HALOTTAK-ESTÉJÉN.

I.

Elborongva járok,
E bús kertbe széjjel;
Nézem azt a sok sirt,
Száz picinyke fényel.

Itt e kis hunyorgó
lángokat ha látom,
Ugy eszembe jut most
Minden a világon.

Ezer színe, foltja,
Földi küzdelemnek...
Mennyi vágy! — s...
Végül füstbe mennel

Néha megrekesztünk
Egy csalóka kis fényt.
„Mevagy!” elkiáltjuk
S már kisurran ismét...

Minden-egy örömből
Lesz: halottaknapja,
Gyászfátyolt vehetnél
Minden új kalapra...

II.

Fölszakad szívemnek
Panaszló beszédje,
Két könnyes szememmel
Fölnézek az égre.

S amint nézve-nézek,
Sirni nem tudok már:
Olthatatlan fényvel,
Szent öröm, mi ott vár.

Fönn örök gyertyáktól
Ég a mennynek boltja,
Mig lenn — gyöngye szellő,
Sorra mind eloltja...

Feltört (mig e vigasz
Lelkem égbe inté),
Győzedelmes érzés,
Tornyosulva hitté:

Nincs, Halál! fölöttünk,
Diadalmad, értsd meg:
Fönn csillaggá gyűlnak
Hamvadt földi mécsek...

Földes Zoltán.

A csodálatos tarisnya.

A nagy hegyek között, élt egy szegény
ézőember. Nótás Jánosnak hívták, mert
alég jókedve volt s vigan dalolt munka-
ben. A felesége is szorgalmas, vidám asz-
y volt. Haragudott is rájuk a szomszéd-
a mogorva Péter. Annak bezzeg sohse
jókedve, pedig elég jó módban élt.

Egyszer Nótás János kiment az erdőre
fát vágni. Füttyörészve ment egyre feljebb,
ahol még sohasem járt. Végre megállt egy
fenyőfa mellett, elővette a baltáját, de alig esa-
pott bele a fába, mikor rettentő morgást, dör-
mögést hall s előtte terem a hegyek királya.
Oriási alakja a fenyők koronájáig ért, térdét
verte ősz szakállá.

— Hogy merészeled bántani a fát, te
emberféreg! — mordult Jánosra.

Az tisztességtudóan levette a kalapját s azt mondta:

— Bocsáss meg, öreg apám, de ez a mesterségem. Nekem is fáj, mikor egy-egy ilyen derék élőfába kell belevágnom, de mit tegyek?

— Hát ha megigéred, hogy soha többet nem bántod a fenyőimet, segítek rajtad, — mondta a hegyek királya. — Fogd ezt a tarisznyát, ha megrázod s azt mondod: Nemere fujj! — mindened meglesz, ami kell. De el ne mondd senkinek, hogy tőlem kaptad, mert akkor jaj neked.

Azzal eltűnt az óriás, de János kezében ott maradt a tarisznya. Éhes volt, hát mindjárt ki is próbálta. Megrázta s elmondta: Nemere, fujj! — hát abban a percben, mintha csakugyan szél hozta volna, fehér cipó, rózsaszínű sonka hullott az ölébe.

Örült ám János, hát még a felesége! S addig beszélt urának, míg az elmondotta, honét való a tarisznya. Bizony rosszul tette. Mert az asszony meg elfecsegte Mogorva Péternek.

— Az én erdőmben kaptad, enyém a tarisznya, — mondta Péter s a bíró is neki ítélte.

Búsult János is, a felesége is. Mit tegyenek? Megint csak el kellett menni fát vágni. De alig tette le az első fejszecsapást, megjelent a hegyek királya s rettentő haraggal mordult rá:

— Mégis bántod a fáimat, gonosz ember! De János elpanaszolta a nagy baját s a hegyek királya megsajnálta.

— No, itt egy másik tarisznya, de többet aztán ne lássalak!

Szaladt haza János a tarisznyával, otthon megrázza, hát kiugrik belőle egy bot s úgy elveri, hogy csupa kék lett a háta. Azért mégsem búsult.

Átment a szomszédba s elmondta, hogy kapott ám tarisznyát megint, nagyobb, mint multkor.

— Add nékem, — mondta Péter.

— Ha visszaadod a másikat!

— Vissza én!

Mennek a bíróhoz, az is helybenhagyja az egységét.

Igy János megkapta a tarisznyáját s Péter is megkapta, amit megérdemelt: úgy elverte a bot, hogy sohse kívánja többet a másikat.

Apróságok * Adomák

Írás nélkül is elhitték.

— Hát, János gazda — kérdi a jegyző a község házára citált gazdát, — igaz az, hogy a kelmed szomszédja azt mondta a korcsmában, hogy én huncut ember vagyok és hogy ezt írásban adja?

— Igenis, igaz! — ismeri be János gazda.

— Hát írásban is adta? — firtatja tovább a jegyző.

— Azt már nem tette, mert-hogy írás nélkül is elhittük neki...

Szerencse.

— Az éjszakai mulatást a csendőrségen fejeztem be.

— Szerencsés ember! Én hazamentem és a feleségem felbőrdült.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej, könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van.

Lesoványodott, erőtlen, vérszegény tudóbajos betegek részére áldás a Grasin erőtápszer. Lapunk hátlapján levő hirdetésünkre felhívjuk figyelmét.

A. J. T. Nem értjük, hogy tulajdonképpen mit akar. Ha a kárbecsléssel nem volt megelégedve felülvizsgáló bizottságot kellett volna kérnie. Ennek költségét azonban Ön kell, hogy fedozza.

J. J.-né. A hosszab ideig összehajtvá tartott linoleum-szőnyeget már semmiféle módon nem lehet megmenteni attól, hogy a kigöngyölésnél ne repedjen meg. A linoleum, különösen a hideg levegőn, kiszárad s az anyagot, mely így eltűnik, nem lehet pótolni.

N. N. D. Ha csak egy fia van, vagy abban az esetben, ha többi gyermekei közül a legnagyobb még nincs tizenéves, katonaköteles fiát felmentheti a szolgálat alól. A kérvényt sok más okmánnyal (pld. házasságlevél, munkaképtelenségi bizonyítvány stb.) együtt a bizottsághoz kell beadni, mely az Ön fiát sorozni fogja. Azért nem írjuk meg, hogy milyen okmányok beszerzésére van szükség, mert azt minden sorozóbizottság külön határozza meg.

Gy. J. Levelét átadtuk a Kolozsvári Missziós Nővéreknek ahol megígérték, hogy kimerítik a választ fognak írni.

Borossebes. Irja meg a címre és akkor jogtanácsosunk levelében válaszol Önnek.

L. A. Irja meg, hogy milyen lehet követelnek még Öntől s akkor meg tudjuk mondani, hogy jogosak-e? Az utadó példával jogos.

B. A pályamunkához való bevezetése ellen hivatalosan nem lehet tenni semmit s ha protekcióval el tudja intézni, hogy ismét pályáorré minősítsék az jó egyedüli megoldási lehetőség. A nyelvizsgán való bukásért már igen sok magasabb állású tisztviselőt is elbocsátottak és nem lehetett rajtuk segíteni. A legjavra vezetőbb lenne, ha írást kaphatna, hogy a fizetése és nyugdíja nem lesz kevesebb mint a pályáörké, egyéb biztos elvárás nem tehető.

B. J. Közölje velünk, hogy a hányadát mikor, mely szám alatt terjesztette fel a nyugdíjkorlátozáshoz a sepsiszentgyörgyi önkormányzat és akkor Budapestben utána nézetünk kérésének.

Torda. Mivel a fejbőre viszket, a foltos és emiatt hull a haja, csináltassa meg egy ottani gyógyszerárban az *Aulinogen-szeszt*, amelynek Rp.-jét ide mellékelem. Azért, hogy a gyógyszerészek felmutatva, azt megkaphassa. A nevezett gyógyszer

C. F. Bochringer et Soekne hozza forgalomba. Ha a gyógyszer megcsináltatja, két-három naponként este a fejbőrt vele beörkösöli (könnyen beivódik) s másnap reggel meleg vízzel jól megmossa a fejbőrt. De egyre lételem: az eredményt közölje velem. (Rp. Aulinogen 0,5, Glycerin 15, 70%-os kölni víz ad 50.0. 1. sol.). Dr. G. E.

B. K. F. Leveléből nem olvastam ki, hogy orvosnak tanácsát igénybevette volna, pedig az eredmény, hogy vizelete állandóan zavaros és nagyon sárga, továbbá pedig, hogy fogyott és munkaképtelen, feltétlenül indokolttá teszi. Nem lehetetlen, hogy a hólyag bajról van szó, annak megnevezése, hogy fájdalmi nincsenek. Így csak azt mondhatom, hogy vizsgálta meg magát orvosával, mert betegségének meggyógyításához okvetlen szükséges a vizsgálat vagy megvizsgálása is, annak eredménye világosságot ad a bántalmára. Dr. G. E.

Nagysomkut. Olyan betegség ellen, mint az öné, már többször adtam utbaigazítást s most mivel legújában egy új gyógyszer is forgalomba jött ez ellen, a tanácsadó rovatban a „Torda” jellegével ellátott tanácsadásban megtalálhatja annak Receptjét. Csakhogy az Ön esetében szükséges minden este jó meleg, majdnem olyan meleg vízben megmosakodni, amit az arebőr kibír s utána az *Aulinogen-szeszszel* azokat a helyeket, ahol a „kis tokocskák” vannak, beitatni. Az eredményt kérem majd tudatni. Ha a gyógyszert vidéken nem tudja megkapni, írjon ide s utánvétellel küldetem.

Psoriasis. Erdélyben a Herkules és Buziás fürdők jöhetnek szóba, azonban fürdők helyett ajánlanám, hogy egy tisztán speciális orvost keressen fel, mert tudomásom szerint szakemberek a nevezett bántalom ellen fürdőkre nem igen küldik betegeiket. A szakorvos feladata megállapítani, hogy *milyen stádiumban van a psoriasis* s annak megállapításától függ az igénybeveendő gyógykezelés is. E bántalomnak itt Kolozsvárt is van szakorvosa, tehát ha alkalomadtán felakarja keresni: címét közölni fogom. Dr. G. E.

Szerkesztői üzenetek

Előző számunkban közöltük, hogy minden hátrálékosnak küldöttünk egy kitöltött postautalványt a hátrálék feltüntetésével. Ennek dacára előfizetőink közül nagyon sokan vannak még olyanok, akik nem küldték be hátrálékaikat. Figyelmeztetjük tehát azon előfizetőinket, akiknek előfizetésük ez év végéig nincsen rendezve, hogy a könyvnaptárunk még november hó folyamán megjelenik s csak azoknak küldünk naptárt, akik előfizetésikkel rendben vannak. A nehéz gazdasági helyzet miatt igen nagy áldozatunkba kerül egy ilyen naptár elküldése, de mi ezt megteesszük, mert bízunk abban, hogy minden előfizető költősségének tekinti az előfizetésével biztosítani nagy költségeink fedezését.

M. J. Bulgártelep, G. F. Klopodia, Sz. F. Sárköz, K. E. Szamosujvár, V. K. Mezőhaj, M. J. Ferend, B. B. Tusnádujfalu, M. A. Nagyköcse, A. A. Tölgyes.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

O. K. Miután a kolozsvári *Mentő-Egyesület* sorsjátékát teljesen megbízható egyének vezetik, így a sorsjegyek kihúzása a legnagyobb pontossággal és becsületességgel lesz végrehajtván. A magunk részéről ajánlhatjuk a sorsjegyvásárlást. A tudnivalókat a lapunkban állandóan megjelenő hirdetésben közöljük. M. T. Az ajándék naptárak helyett más könyvet nem adhatunk.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: id. R. S. és ifj. R. Zs. Alsórákos 170—170, K. S. Nagyalambfalva 155, (r. 1930. dec. 31-ig), Gy. F. Ágya 175, D. F. Gezes 225 (r. 1930. dec. 31-ig), M. T. Majláthfalva 170, A. I. Posalaka 175, R. P. Apatelek 175, T. I. Bihardiószög 175, B. M. Hosszúfalu 170, B. I. Halmagy 175, Ref. Egyház Rákosd 340, B. L. Erzsébetváros 175, M. A. Küllővár 175, A. F. Kolozs 175, D. Gy. Kalotaszentkirály 175, P. Sz. A. Vajdaszentkirály 175, M. Zs. Oroszfája 175, Ifj. K. I. Torboszló 175, D. G. Erdengeleg 170, Sz. F. Krasznahorvát 175, K. G. Értkörtvélyes 130, D. S. Genes 175, T. I. Nagykaroly 175, Hangya Genes 175, K. S. Érhátvan 100, M. E. Nagyszében 175, Hitelszövetkezet Vargyas 175, M. M. Olasztelek 175, Sz. I. Gátalya 145, F. I. Ótelek 145, B. M. Harasztos 170 (r. 1931. okt. 15-ig), Hitelszöv. Székelykoocsárd 175, N. S. Magyarhermány 175, T. Zs. Kisbacon 175, B. Gy. Erdőszentgyörgy 85, Z. S. Bélzerend 200, J. A. Várasfenes 510, K. I. Árpád 175, S. I. Örvénd 85, M. G. Futásfalva 170, T. S. Ozsdola 175, G. I. Kézdimártonfalva 175, K. K. Boldogfalva 175, F. J. Hurez 175, P. M. Avasujváros 185, O. M. Zilah 175, N. J. Nagymajtény 160, B. B. B. Kémer 160 lej.

Apróhirdetések

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Aludst keresők részére 20 szóig 50 lej. Előfizelőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Szőlő vagy gyümölcstelepeitők figyelmébe! Ha éghajlatunknak megfelelő, kipróbált és egészséges szőlő vagy gyümölcsfa oltványt akarnak ültetni, kérjenek árjegyzéket és tájékoztatót **Tóthfalusi és Társa oltványtelepéről Targu-Mureș-Marosvásárhely, Str. Sft. Gheorghe (Szentgyörgy-u.) 9.**

Egy jókarban levő 2 éves csepülő herefejtővel és Internacional traktor 3 vasú ekével eladó, tárgyak nem egyezése végett. **Kópis Sándor Ólosig-Erolasz, Biharm.**

Eladó egy kovácsműhely teljes berendezéssel. **Kovács Minya János, Măcău-Mákófalva, posta: Gărbău, jud. Cluj.**

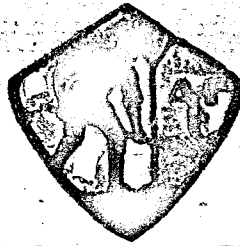
A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS.

CSERJÉSI:

Szegény ember gazdasága

A vadontermő gyógynövények gyűjtése és értékesítése 40 lej.

Minerva könyvesbolt
Cluj-Kolozsvár,
Str. Regina Maria (Deák F.-utca) 1.

AMBROSI, FISCHER & CO.

AIUD — NAGYENYED

Az őszi szállítás megkezdődött. Aki biztos eredményt akar elérni, ültessen fákat, bokrokat s.b. az ősz folyamán. **Árjegyzék kívánatra díjtalanul**

Szöllőbirtokosok!

Mielőtt szőlőoltvány szükségletüket beszereznék, kérjük előbb szőlőoltvány és más szőlővesszőkről szóló értesítőmet, mely kimerülő utbaigazítást ad a mai öröklítésre, ugyszintén a hiányok pótlására. Annál inkább kérje mielőbb, mivel bárkinek ingyen és bérmentve küldi azt meg **Hajdu István puritán szőlőgazdaság és szőlőoltványtelepe Diosig-Bihardioszeg jud. Bihor**

Aranyosgyéresi Agyagipar R.-T.

Ajánlja elsőrangú földgázzal égetett hornyolt és hódfarku

tetőcserepét,

normál és németméretű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző méretben készült

alagcsöveit.

Cég és iroda: Turda—Torda.
Telefon szám: 107.

„Transsylvania” Bank RT

Cluj-Kolozsvár.

Fiókiintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs
Gyergyószentmiklós,
Csikszereda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségek:

Aranyosgyéres,
Elfogad betéteket, leszámítól váltókat és bárhova teljesít átutalásokat, meghitelezéseket.

Írógépek

Smith Premier Nr. 60. Remington, Underwood és Corona írógépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellékekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár.

KÖRMENDY MIHÁLY
Cluj-Kolozsvár,
Str. Reg. Maria (v. Deák F.-u.) 25.
Telefon 9—51. — Telefon 9—51

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító” R.-T.

tehát magyar köteleesség biztosítását ide átnéni

Termése árát feljavíthatja,

ha 100 — lejért sürgősen megvásárolja a kolozsvári Mentő-Egyesület sorsjegyét.

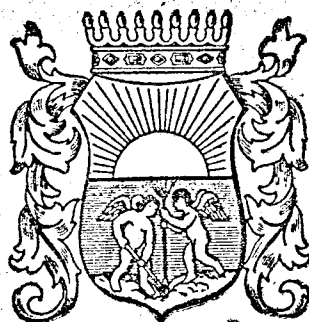
Főnyeremény 1 millió L. készpénzben

de összesen 2182 nyeremény lesz 3,450.000 — L. összegben a nyertesek között szétosztva

1930. december 21-én,

mely napon a húzás feltétlenül meg lesz tartva.

Sorsjegy kapható minden városban és 117 — lei előzetes beküldése ellenében a Sorsjegy iroda Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului (Unió-utca) 16. szám elküldi postán vidékre is.

Gyümölcsfák,

Díszfák,

Díszcserjék,

Rózsák,

Szőlőoltványok

legjutányosabb beszerzési forrása a

Dr. gr. Bethen László
gazdasága

faiskolája és szőlőoltvány telepe,

Reteag-Retteg (Jud. Somes.)

Árjegyzék kívánatra ingyen !!

Erőteljes újszülött és jól fejlődő növendékállata lesz, ha vemhes, tejtartó és elválasztott állatainak a takarmányt

Pekk-el

egészteti ki.

Egy állat napi Pekk adagja néhány baniba kerül. E csekély költséggel biztosítja állatainak gyors gyarapodását és sok betegségtől óvja meg azokat. Bárki próbát tett a Pekk-el tudja, hogy az nélkülözhetetlen minden állattenyésztőnek. Kérjen ingyenes ismertetőt a következő cégek egyikénél vagy a Chinoín-gyár bármely lerakatánál:

Szatmármegyei Mezőgazdák r.-t. Satu-Mare—Szatmár, Str. Reg. Maria 17. Mezőgazdák Kereskedelmi r.-t. Arad, Str. M. Stănescu 2. — Karner Ede r.-t. Timisoara-Temesvár, Str. Brătianu 12. — Schieb és Társa Cluj-Kolozsvár, Piața Mihai Viteazul 40. — Sztruhár és Mandl Careii-Mare—Nagykároly.

Vezérképviselet:

Frederic Spodheim és Társa București 2. Bulev. Elisabeta 55

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-utca) 7. sz.

Fióktintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Zălau—Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagyenyedi Kisegítő Tak.-pénztár R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek Uloara-Marosujvári fióktintézete. —

Saját tőkék:

60,000 000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

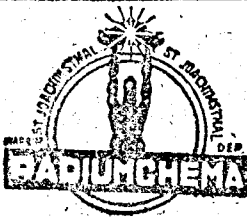
Ha valahonnan árut rendel,
kérjük a lapban olvasott hirdetésre
hivatkozni

Leszaványodott, erőtlen,
vérszegény, tüdőbajos
betegek részére áldás a

„GRASIN“

erőtápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembetűnő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerésztársban
Cluj-Kolozsvár, Calea Moșilor. — Egy doboz 120 lei. Postán küldve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bérmentve, utánvétellel.
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

Radium az egészség gyógyforrása!!
Csakis

„RADIUMCHEMA“

tartalmaz valódi, a cseh állam által garantált
St. Joachimsthal-i rádiumelemet. — Ovakodjunk
silány utáztatoktól! — A gyenge besugárzású „Radiumchemá” gyógy-
párnácska a fájdalmas testrészeire való egyszerű ráfektetéssel gyógyít, fáj-
dalmat megszüntet és regenerál!... Ezen háziszert világhírű orvos-
professzorok többek között a következő betegségek ellen használják

Rheuma
Köszvény
Ischiás
Vese
Epe
Lép
Máj
Kearalgia
Neurasthenia
Migrén
Gyomor
Sömör

Rőrbetegségek
Furunculusok
Mindennemű fejfájások
Izületi gyulladások
Gennyes folyamatok
Gyulladási folyamatok
Tuberkulózis meg-
betegedések
Érelmeszesedés
Korai öregedés
Gyolva
Női bajok
Cukorbeteg

Tüdőbaj
Asthma
Béniás
Sarkor
Vérszegénység
Hasi viakór
Operáció utáni fáj-
dalmak
Fogfájás és foghús-
sorradás
Szembetegségek
stb. stb. esetekben

Beszerezheti és ingyenes prospektust kaphat a Romániai Igazgatóságnál
RÉVÉSZ IGNÁC Arad, Str. Consistorului 3.

A „MINERVA“

legújabb könyvei:

Pásztortűz könyvtára:

- 16 sz. Kovács László: Történet a férfiről. Füzve 80' — lej.
Kötve — — — — — 120' — lej.
17 sz. Nikodémusz Károly: Jó asszony volt a
kománé. Füzve 80 lej. Kötve — — — 120' — lej.

Magyar Nép könyvtára:

- 39 sz. Szondy György: Állatok, virágok — — 20' — lej.
40 sz. Második szavalókönyv — — — — 18' — lej.

Magyar Ifjúság könyvtára:

- 11 sz. Csűrös E.: Fű kizöldül ó sírhanton (novella) 20' — lej.

A pénz előzetes beküldése után portómentesen küldi a Minerva
könyvesboltja Cluj-Kvár Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-u.) 1 sz.

Ingyen küldöm
szülőltvány és gyümölcsfa

árjegyzékemet mely az egész ország-
ban a legolcsóbb árat és minden
szülőltvosokra nézve megfizethetel-
len tanácsokat tartalmaz. — A saját
érdekében ne vegyen addig oltványt
vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át
nem olvassa szülőltvesi útmutatómat.

Cím:

SZÜCS J. szülőltvele
Diosig—Bihardiószeg.
Jud. Bihar.

**Kolozsvári
Takarékpénztár és
Hitelbank Részv.-Társ.**
Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett
fogad el és rendszerint fel-
mondás nélkül fizet vissza. —
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-
Dicsőszentmárton, Alba-Julia-
Gyulafehérvár, Targu-Murás-
Marosvásárhely, Oradea—Nagy-
várad és Timișoara—Temesvár.

Saját tőkéi 143 millió lei.

Affiliált intézetei:
Torda-aranyos várm. Tak.-pénztár
Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm.
Gazdasági Bank és Tak.-pénztár
Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Tak.-pénztár Odorheiu-
Székelyudvarhely és Cristur-
Székelykeresztur, Szászrégen-
vidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin-
Szászrégen, Népbank Rt. Huedin-
Bánffyhungary és Szamosújvári
Hitelbank Rt. Gherla—Sz.újvár.

Minden bankügyletet
a legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.